

Millum vinir á Hvítanesi

Á Hvítanesi verður sagt, at tað er so kalt, at tað frystir millum mann og kvinnu í songini

HUGLEIÐINGAR

Jorun Heiberg Simonsen
Fyrrverandi fólkháskúllærari

Nede ved stranden ligger store, forvridde trerøtter, som vi drasser med oss hjem og setter i haven. Folk mener at de er kommet drivende til Hvítanes helt fra Sibir.

Du skal ikke dra lenger enn 6 km ut fra »storbyen«, Tórshavn, før du er i eventyrverdenen, Hvítanes, hvor mange bittesmå jordlapper ligger i skråningene på en bitteliten dal. Det minner meg om bakteppet på et eller annet teater i Norge i 50 årene.

På Hvítanes bor Carl og Lina i et lite rødt murhus med utsikt mot havet i øst, mot Nolsoy i syd og hele den tettbebygde Skálafjørin i nord, hvor det lyser som fra en storby langt borte om kveldene. Stedet er som navnet, et stort nes med evige, hvite brenninger rundt.

På 1800 tallet reiste noen unge parisere til Norge, Island, Svalbard og Færøyene. De lavde en mengde skisser, som ble til noen fine stentrykk, da de kom hjem igjen. Et av dem er fra Hvítanes. Aux environs de Torshavn 1839, står det på trykket. Folk på Hvítanes synes nå at disse franskmennene har vært litt unøyaktige - jeg synes de er fine.

Men det var Carl og Lina, vi skulle hilse på - Carl og Lina som er 72 og 73 år, og som aldri fikk noen barn. 5 halvvilde livredde katter piler avsted, hver eneste gang jeg kommer, enda jeg har gått ut og inn der i årevis.

Hele områder rundt huset er helt nedslitt av alle mulige slags ender og hønsearter. Lina samler på egg, som blir klekket ut til alle mulige og umulige tider. En av de sistanskaffede er moskusanden,

Lina og Carl

men desverre døde hannen, og det er ikke lett å skaffe nye moskusandegg.

Lina har sitt eget system med hensyn til oppfostring. Alle små kyllinger og andunger tilbringer den første delen av sitt liv i små pappesker i kjøkkenet. Den første tiden bor de under komfyren, siden blir de flyttet over til spiskammerdøren, og hver natt sover de i gangen på radiatoren, med lokket på og med litt varme under. En dag kom en liten fasanunge til verden, men den ville ikke bo i pappeske, nei. Hoppet resolutt ut av den og spankulerte stolt rundt på kjøkkengulvet. Lina hadde et svære strev med å tørke opp etter den ustanselig, for hun vil ha det rent inne. Den ble veldig avhengig av Lina, og skrek høyt bare hun beveget seg ut av kjøkkenet.

En stor skilpadde ruller langsomt rundt i huset. Den forlanger grønn salat og kål, samt ikke å bli tråkket på. Den sier jo ikke stort, ser bare ut som om den har vært til siden tidenes morgen.

Lina og jeg udveksler tomatplanter, men Lina synes at det er storsynd å knipe av tomatplantene, så det må jeg gjøre. Hun vender

ryggen til og ler, mens jeg kniper og kniper. Plantene trives meget bedre i kjøkkenet hos Lina, enn de gjør hjemme hos meg. Hon hadde 32 små tomater på sin plante allerede i juni i fjor, hun.

I et bittelite fjøs står geitene, Hulda og Charlotta, mens geitebukken pleide å holde til i kjelleren under huset, sammen med hønene og sauene. Men geitebukken er død, så nå får de to bare sed fra Norge istedetfor.

Hver vår kommer en ny geite-killing eller to, og så er det vips inn i kjøkkenet med den også - i en litt større pappeske.

Den trives godt der inne, får sutteflaske og har mennesker rundt seg hele dagen. Av og til får den seg en middagslur på benken i spisekroken sammen med Carl. Blir det melk til overs, hender det at Lina laver hvit geit ost, og de kjøper bare melk om vinteren. Et par tvillinger i Tórshavn ble oppfostret på melken fra Carl og Linas geiter en gang. I dag er de blitt 20 år og store sterke menn.

Det er så varmt og lyst og hyggelig og rent i kjøkkenet, og Lina har alltid fine, friske egg til kr. 1.25 pr. stykk - om våren har

hun store andegg - og om høsten bittesmå perlehønssegg, og da synes hun hver gang at jeg må få noen ekstra. Alltid har Lina nybakt brød eller kaker og te klar, når jeg kommer.

En dag kommer hun ut av spisekammeret med en gammel bolle og spør om jeg vil smake en drikk fra en teplante. Aldri har jeg sett noe så rart. Noe, som ser ut som en tykk, dårlig stekt pannekake - og som ligger og flyter i noe brunaktig veske.

Det er teplanten - »og den kalver«, sier Lina, »se, under her er flere lag med nye teplanter. Du kan godt få en, hvis du vil«. Jeg er målløs - og drikker dette merkelige, som bruser litt og lukter godt. Det smaker jo akkurat som Tomtebrygget, vi lavet hjemme i Norge.

Lina forteller at hun blander to skjæer sukker i en liter kald te og heller det over »planten«, og etter et par dager drikker de det. Når den står lenger, blir alt til eddik, så det kjøper Lina aldri. Planten er fra hennes barndomshjem, og hun hadde den med seg til Hvítanes i den samme bollen, da de giftet seg for 35 år siden. Det tok

langt tid å få noe mere å vite om dette merkverdige fenomenet.

Folk hadde glemt den. Senere har jeg sett i en artikel i et dansk ukeblad at det er en Volga-plante, at den er kommet til Norden fra Estlandene, at den helbreder all verdens sykdommer og at man kan kjøpe den i Helsekostforretninger for flere hundre kroner stykket.

Nei, det er ikke alle, som har en venninne, som heter Lina og bor på Hvítanes.

Kjøkkenhave har Lina også. En dag i mars måned går hun ut og henter gulerøtter, som har stått i jorden helt fra i fjor. Har aldri smakt så god en gulerot. Potetter og rabarbra har hun også, men hvannen trives ikke riktig.

Det er jo så kaldt på Hvítanes at... Hos Carl og Lina er det ikke kaldt.

Carl sier ikke så mye, men han liker å få besøk, og jeg tror han synes at Lina er veldig blid og morsom, der hun tusler rundt i kjøkkenet mellom hjemmebakket brød, små kyllinger og kullkomfyr - med oppsatte musefletter.

De er bitemå begge to, og desuten er Carl blitt veldig tynn med årene. En dag forteller han om, hva som hendte en gang, mens han var portør på sykehuset i byen.

Jo, de skulle hente en patient i en bygd langt vekk og dro avsted med sykebåten. Moren i huset gikk og pakket sammen, da de kom, og så la hun seg på båren sammen med sin 11 år gamle sønn.

Ja, ja, tenkte portørene, det blir nok litt tungt dette her, men vi klarer det nok. Og de slepte og drasset og løftet og bar - mor og sønn - ut av huset - ombord i båten - i land fra båten - inn i bilen - ut av bilen - og inn på sykehuset.

Ved mottagelsen sto en litt stram sykepleierske, som sa, med en gang hun fikk se båren: »Si meg, er dere syke begge to?« »Nei«, sa moren litt betuttet og reiste seg fra båren, »jeg ville bare holde sønnen min med selskap, jeg«.

Det er vel ikke rart at det blir spist mye egg her i huset?

Dagurin

18. mars. Aleksander, deyður umleið 250. Úr Aleksandriu og endaði sum biskupur í Jerúsalem. Fleiri ferðir varð hann atsøktur fyri trúgv sína, men komst undan og doyði ein natúrligan deyða, og varð "blóðvitni uttan blóð", sum tikið varð til.

90 ár

Mikudagin 26. mars fyllur Kristina Jespersen, Hvalba 90 ár. Dagurin verður hildin á Sambýlinum frá kl. 15.00 til 18.00.

Harley í Føroyum eitur nú Riders

HD.fo – Harley Davidson Føroyar hevur pr. 1 mars 2008 broytt forrætningsstruktur og navn.

Nýggja firmanavnið er: Sp/f Riders.

Heimasíðan skiftir frá HD.fo til: www.riders.fo,

og mail adressan er: info@riders.fo

Telefon og fax er óbroytt. Handlinum og verkstaðurin eru enn sum áður í Jónas Broncksgøtu 31, eins og skrivstovan og postadressan eru í Djóna í Geilsgøta 33.

Opið er gerandisdagar frá 16.30 – 18.00, leygardag frá 12.00 – 14.00 og sunnu- og halgidagar eftir avtalu. Tað er Ove Ritter í Havn, sum eigur og rekur Sp/f Riders.

Lesið Sosialin - so eru tit við